

В ареалі поширення (Степ, Лісостеп) **клоп шкідлива черепашка** розмножується на 15-100% площ *озимих* та *ярих зернових колосових* культур. За середньої чисельності усіх стадій (клоп, яйцекладка, личинки) 0,5-2, макс. 3-4 (Запорізька, Луганська, Миколаївська, Херсонська обл.) екз. на кв.м заселив та пошкодив 5-20% рослин культур. За даними державних фітосанітарних інспекторів в південних областях віковий склад личинок такий: I вік – 56%, II вік – 44%. Прохолодна та дощова погода не сприяє масовому розвитку шкідника та стримує активне живлення фітофага у посівах озимої пшениці.

Повсюди у посівах озимих та ярих зернових колосових відчутної шкоди рослинам завдає **пшеничний трипс**, який в допороговій чисельності заселив 5-25% (Запорізька, Луганська, Миколаївська, Одеська, Харківська, Херсонська обл.) рослин озимої пшениці за чисельності 3-10 (Миколаївська, Одеська обл.) імаго та 3-8 личинок на колос Також у посівах озимих та ярих зернових колосових розвиваються та шкодять **хлібні блішки, злакові мухи, попелиці, цикадки**, які пошкодили 2-40% рослин. 10-20% **попелиць** в Чернівецькій області уражено **ентомофторозом**. Прохолодна і волога погода обумовила розтягнення в часі розвиток **злакових п'явиць** У Степу та Лісостепу **хлібні жуки** за чисельності 0,2-2 (Житомирська, Одеська, Полтавська, Херсонська обл.) екз. на кв.м заселили крайові смуги озимих посівів.

Для збереження технологічних і посівних якостей зерна у посівах твердих і цінних сортів пшениць захисні заходи від личинок клопа шкідливої черепашки варто проводити за наявності 15-30% личинок третього віку та чисельності 2-х і більше, на решті посівів за 4-6, в насіннєвому ячмені 8-10, товарних 20-25 личинок.

Посіви *озимих* і *ярих колосових* культур доцільно оздоровити від **борошнистої роси, септоріозу, бурої листкової іржі, корневих гнилей, гельмінтоспоріозу**, якими уражено 5-45% (борошниста роса – Вінницька, Запорізька; гельмінтоспоріоз – Миколаївська; септоріоз – Запорізька, Київська, Черкаська обл.) рослин. За наростання розвитку хвороб листя, а також у разі загрози одночасного розвитку хвороб колоса (**фузаріоз, септоріоз**) під час цвітіння – початку

формування зерна посіви обприскують дозволеними фунгіцидами. Наразі внаслідок сильних дощів спостерігається перезволоження ґрунту, що створює всі умови для прояву ферментативно-мікозного стікання зерна озимих культур та появі хвороб колоса в подальшому.

5-13% рослин *кукурудзи* пошкоджено злаковими **блішками, попелицями, осередково кравчиком-головачем, південним сірим довгоносиком**. В Одеській області на посівах триває незначний літ **стеблового кукурудзяного метелика**. Ґрунтові шкідники (**личинки хрущів, дротяники**) за чисельності 0,2-0,4 екз. на кв.м пошкодили 2-4% рослин у слабкому, подекуди середньому ступенях.

На сої 3-5, макс. 14% рослини заселяють та пошкоджують **бульбочкові довгоносики, попелиці, ґрунтові шкідники та піщаний мідляк**. 3-7% рослин сої охоплено **септоріозом, пероноспорозом, бактеріозом** на 3%рослин виявлено **фузаріоз**.

3-20, макс. 49% рослин *гороху* заселяють та пошкоджують **бульбочкові довгоносики, горохові зерноїд, попелиця і трипс**. На 2-10% рослин культури виявлено розвиток **корневих гнилей, аскохітозу, іржі**. У *багаторічних травах* розвивається комплекс шкідників: **бульбочкові, інші види довгоносиків, насінніди, клопи, попелиці**, з хвороб – **бура плямистість**.

У Вінницькій області на посівах *льону* проходить незначний розвиток **антракнозу**, яким охоплено 5% площ, уражено 1,5-2% рослин. Розвивається **льонова блішка**, фітофагом заселено близько 100% площ, рослин 10% на 1м² нараховується до 10 екземплярів імаго

У всіх бурякосійних областях триває пошкодження **цукрових буряків** звичайним **буряковим та сірим довгоносиками**, за щільності 0,1-2 екз. на кв.м ними пошкоджено у слабкому та середньому ступенях 2-10, осередково з країв поля до 20% рослин. Також 1-15% рослини цукрових буряків пошкодили **бурякові блішки**, подекуди **щитоноски, попелиці, піщаний мідляк**. У Полтавській області виявлено живлення **амарантовим стеблоїдом**. за середньої чисельністю 0,05 екз. на кв.м, ним пошкоджено 2% рослин у слабкому ступені. У Івано-Франківській,

Сумській, Тернопільській, Хмельницькій областях **коренідом** уражено до 6% рослин, розвиток якого стримують через міжрядні рихлення.

У посівах **озимого ріпаку** харчуються личинки **капустяного стручкового комарика, насіннєвого прихованохоботника**. Прохолодна та волога погода сприяла прогресуванню захворювань озимого ріпаку - **пероноспорозом** та **альтернаріозом**, якими уражено 2-23% площ, 4-8% рослин та 1-3% листків. Надалі уражене листя відмиратиме, а фітопатогени інфікуватимуть стебла і стручки ріпаку, викликаючи його передчасне дозрівання, формування недорозвиненого насіння і розтріскування стручків. На 2-16% **ярого ріпаку** шкодять **хрестоцвіті блішки, клопи**, яких за надпорогової чисельності знешкоджують дозволеними до використання препаратами.

На 5-18, макс. 20% рослин **соняшнику** шкодять **піщаний мідляк, сірий південний, сірий буряковий довгоносики**. У степових та лісостепових областях тривало заселення посівів **геліхризовою попелицею**. Середня чисельність фітофага становить 10 макс. до 20 екз на лист, заселено та пошкоджено від 5-15% рослин. **Пероноспорозом, альтернаріозом та фомозом** уражено 3-6% рослин, розпочалось ураження **іржею**.

Картоплю, томати масово заселяють імаго та відроджуються личинки **колорадського жука**. У Миколаївській області виявлено початок ураження **фітофторозом** та **альтарнаріозом**. **Капусту** на 1-15% рослин заселяють і пошкоджують **совки, білани, капустяна міль, попелиця**. **Цибулю** пошкоджують личинки **цибулевої мухи**, відмічено розвиток **пероноспорозу**.

В **неугіддях, узбіччях доріг, багаторічних травах** степових та лісостепових областей виплоджуються личинки **саранових** (нестадні види – **кобилки, коники, ін., стадні – італійський прус**). Переважають личинки першого-другого віків, чисельністю 0,2-3 макс. 4-6 (Дніпропетровська, Запорізька обл.) екз. на кв.м. Захист посівів доцільний за чисельність на кв.м 10-15 личинок нестадних саранових, 2-5 екз. італійського пруса дозволеними до використання інсектицидами.

Скрізь у посівах літають та відкладають яйця метелики **підгризаючих та листогризучих совок**. На 8-20% обстежених площ **соняшнику, цукровому буряку,**

кукурудзі відроджуються та шкодять їх гусениці, за чисельності 1-2, макс. 5 екз. на кв.м. **Бавовниковою совкою** та **совкою-гамма** пошкоджено 5-9, макс. 20% вищевказаних рослин. Осередково на полях соняшника у Херсонській області, де не дотримувалися агротехніки вирощування, спостерігається підвищена чисельність і шкодочинність гусениць **дикої (південної підгризаючої) совки**.

У степових та лісостепових областях посилюється літ **лучного метелика**. На 10 кроків нараховували 1-3, макс. 5-10 (Донецька, Луганська, Херсонська обл.) екз. метеликів, відкладання ним яєць та відродження гусениць у південних областях. Випуск трихограми, розпушування міжрядь у просапних культур ефективно обмежують щільність і шкідливість гусениць.

У **садах** розвиваються та шкодять гусениці **яблуневої** та **східної плодожерок**. Личинки **яблуневого** та **сливового пильщиків** пошкодили 2-15% плодів. В насадженнях **вишні** та **черешні** на 1-7% плодів шкодять личинки **вишневої мухи**. Із сисних фітофагів шкодять **попелиці, щитівки, кліщі**. Поширюються **моніліоз, клястероспоріоз кісточкових, кучерявість листків персика** та **борошниста роса, парша зерняткових**. Захищають насадження відразу після цвітіння сумішами дозволених пестицидів.

У **виноградниках** триває відродження і живлення гусениць **гронової листокрутки**, розвиваються **виноградний зудень, павутинні кліщі**, з хвороб **мілдью, оїдіум, чорна гниль** та **чорна плямистість**. Захист проводять рекомендованими препаратами.

У господарствах здійснюється постійний фітосанітарний нагляд за посівами сільськогосподарських культур.

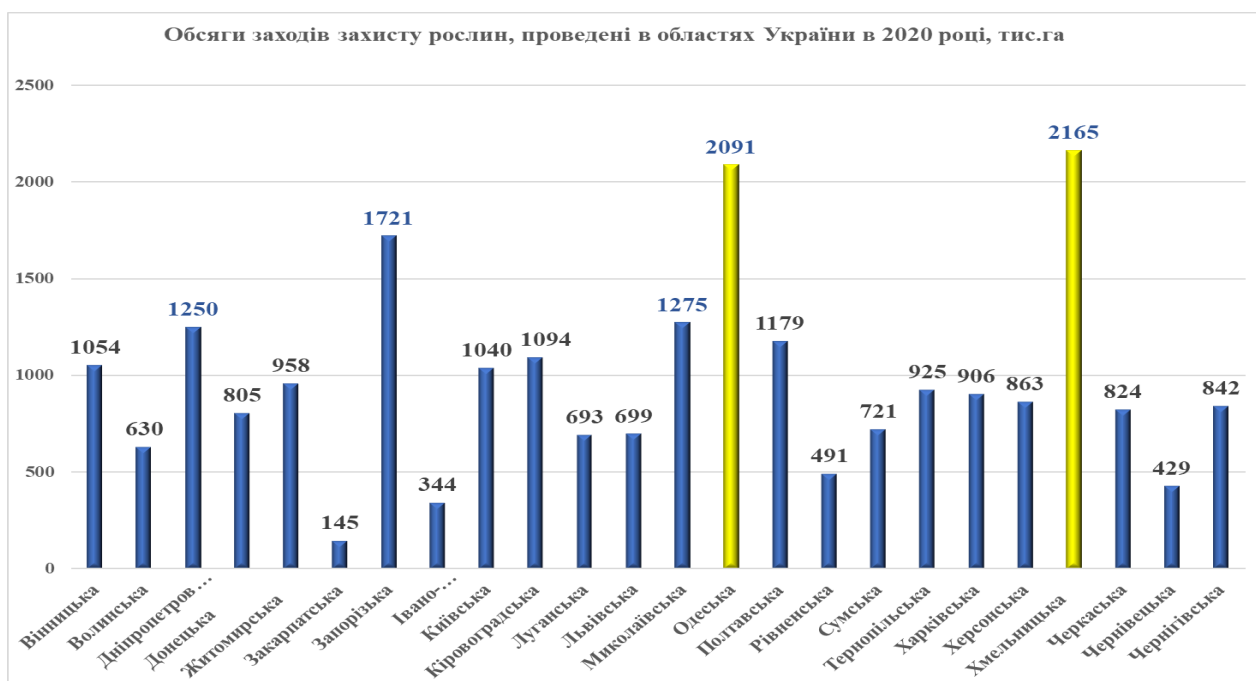
За оперативною інформацією Головних управлінь Держпродспоживслужби в областях про хід робіт із захисту рослин **5 червня 2020 року** сільгосп підприємства стовідсотково забезпечені засобами захисту рослин для проведення робіт із заходів захисту посівів сільськогосподарських культур (діаграма 1).



Діаграма 1.

Погодні умови другої половини травня були нетиповими для цього періоду в більшості областей України. Низька температура повітря та рясні опади дещо стримували розвиток більшості шкідливих організмів в посівах сільськогосподарських культур, проте були сприятливими для розвитку бур'янів і деяких хвороб. Водночас такі погодні умови унеможлиблювали здійснення ефективного захисту сільськогосподарських культур дозволеними препаратами.

Тому в поточному році обсяги проведених заходів захисту рослин менші на 4,5 млн. га порівняно з аналогічними показником 2019 року. На сьогодні такі заходи проведено на площі понад 23 млн. га. (діаграма 2).

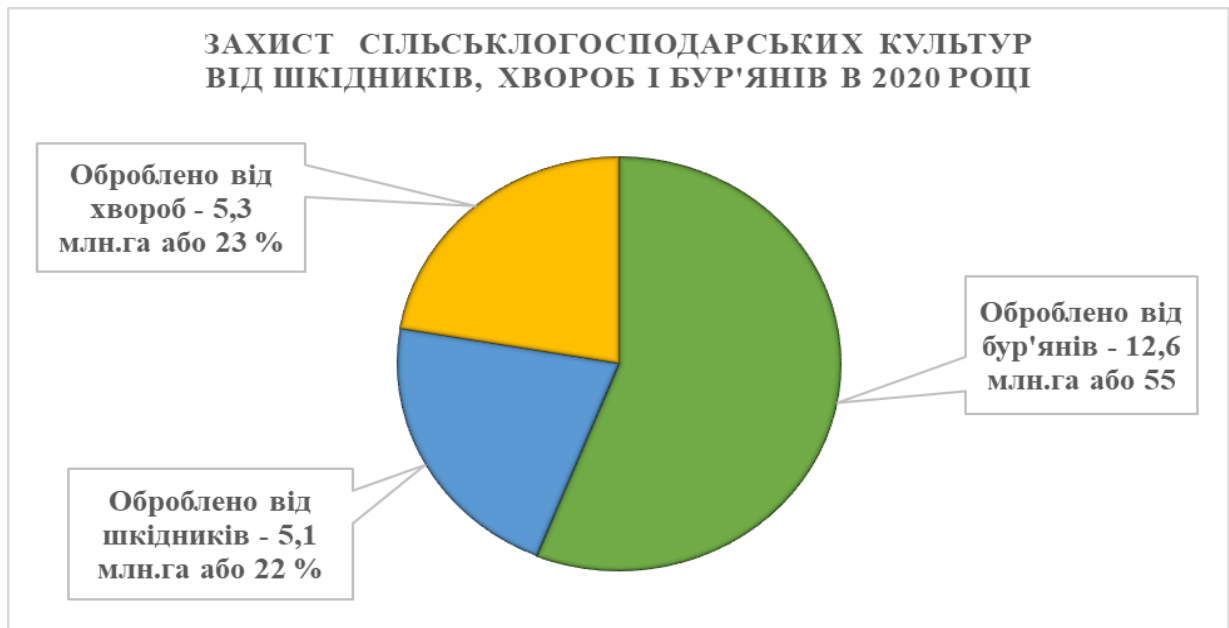


Діаграма 2.

Для бур'янів в посівах озимих та культур ярих культур застосовували гербіциди. Всього ними оброблено 12,6 млн. га сільгоспугідь.

Застосування інсектицидів для захисту посівів та насаджень сільськогосподарських рослин від комплексу шкідників здійснено на площі 5,1 млн. га.

Оздоровлення посівів сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень від хвороб фунгіцидами проведено на площі 5,3 млн. га (діаграма 3).



Діаграма 3.

При здійсненні комплексу заходів захисту рослин від шкідливих організмів з початку року використано понад 21 тис. т засобів захисту рослин.

Заходи захисту сільськогосподарських культур від шкідників, хвороб і бур'янів продовжуються.